

Euroopa Liidu
Nõukogu

Brüssel, 15. detsember 2020
(OR. en)

13750/20
ADD 1
LIMITE
PV CONS 28
RELEX 982

PROTOKOLLI KAVAND
EUROOPA LIIDU NÕUKOGU
(välisasjad)
7. detsember 2020

SISUKORD

Lk

Muu kui seadusandlik tegevus

3.	Päevakajalised küsimused	3
4.	Transatlantilised suhted	3
5.	Strateegiline autonoomia	3
6.	Muud küsimused.....	4
LISA – Nõukogu istungi protokolli kantavad avaldused.....		5–9

Muu kui seadusandlik tegevus

3. Päevakajalised küsimused

Ministrid tähistasid rahvusvahelist inimõiguste päeva (10. detsember) ja tervitasid kogu maailmas rakendatava inimõiguste rikkujate vastase ELi sanktsioonirežiimi vastuvõtmist (A-punkt).

Venezuela osas arutas nõukogu olukorda, mis valitseb riigis pärast 6. detsembril toimunud parlamendivalimisi, mida ei peetud ei vabadeks, õiglasteks ega demokraatlikeks. Nõukogu rõhutas, et Venezuela vajab poliitilist lahendust, et väljuda praegusest ummikseisust ja võimaldada hädavajaliku humanitaarabi kohaletoimetamist oma rahvale.

Türgi osas võttis nõukogu teadmiseks Türgi jätkuvad provokatsioonid ja ähvardused ning arutas küsimust Euroopa Ülemkogu kohtumist silmas pidades.

Gruusia osas väljendas nõukogu jätkuvat toetust Gruusia demokraatlikule protsessile ja ELi delegatsiooni vahenduspüüdlustele.

4. Transatlantilised suhted

Arvamuste vahetus

Nõukogus toimus arvamuste vahetus ELi prioriteetide üle Ameerika Ühendriikidega tehtavas koostöös. Nõukogu võttis vastu dokumendis 13724/20 esitatud järeldused Euroopa Liidu ja Ameerika Ühendriikide suhete kohta.

5. Strateegiline autonoomia

Arvamuste vahetus

Kõrge esindaja tutvustas teemat ja arutelu peamisi elemente. Lõunasöögi ajal jätkus arvamuste vahetus mitteametlikus vormis.

6. Muud küsimused

Ministrid vaatasid läbi 30. juunil 2020 **Hongkongi** suhtes kehtestatud riikliku julgeoleku seaduse rakendamise. EL jätkab 2020. aasta juulis kokku lepitud meetmete rakendamist.

Euroopa Komisjon teavitas ministreid **Cotonou lepingule** järgneva uue partnerluslepingu üle peetud läbirääkimiste edukast lõpuleviimisest.

Rootsi teavitas ministreid **OSCE** ministrite nõukogu 3.–4. detsembri 2020. aasta kohtumise tulemustest.

Ministrid nõudsid vaenutegevuse viivitamatut lõpetamist **Etioopias** ja kutsusid Aafrika Liitu üles jätkama vahenduspüüdlusi ning rõhutasid vajadust humanitaarabi kättesaadavuse järele.

Nõukogu võttis teadmiseks 2. detsembril **Liibanoni rahva** toetuseks peetud rahvusvahelise konverentsi tulemused.

Ungari teatas hiljutistest rünnakutest Ungari kogukonna vastu Taga-Karpaatias.

Nõukogus toimus arvamuste vahetus, mille käigus käsitleti olukorda **Valgevenes** ja ELi jätkuvat toetust.

Nõukogu võttis teadmiseks kõrge esindaja kavatsuse arutada järgmisel välisasjade nõukogu istungil **rände välisaspekte**.

Nõukogu võttis teadmiseks, et Saksamaa välisminister võõrustab 14. detsembril **ELi 27 liikmesriigi ning Ladina-Ameerika ja Kariibi piirkonna** ministrite mitteametlikku kohtumist.

Avaldus dokumendis 13600/20 esitatud muu kui seadusandliku tegevusega seotud B-punktide 4 ja 5 juurde

B-punkti 4 juurde: Transatlantilised suhted

POOLA JA UNGARI AVALDUS

Poola ja Ungari mõistavad Euroopa Liidu ja Ameerika Ühendriikide suhteid käsitlevates nõukogu järeldustes kasutatud väljendit „sooline võrdõiguslikkus“ (punkt 1) selliselt, et see viitab meeste ja naiste võrdõiguslikkusele vastavalt Euroopa Liidu lepingu artiklitele 2 ja 3.

B-punkti 5 juurde: Strateegiline autonoomia

TAANI AVALDUS

„Taani rõhutab, et tähtis on selgelt eristada, kas nõukogu tasandil peetavad arutelud on ametlikud või mitteametlikud. Nagu märgiti päevakorra vastuvõtmise ajal, tuleb sellest aegsasti enne nõukogu istungeid selgelt teatada, pidades täielikult kinni nõukogu kodukorras sätestatud tähtaegadest. Päevakorrapunkti staatuse muutmine vahetult enne nõukogu istungit tekitab mõnede liikmesriikidele raskusi seoses nende kohustustega oma riigi parlamendi ees ja seda tuleks vältida.“

Avaldused muu kui seadusandliku tegevusega seotud A-punktide juurde, mis on esitatud dokumendis 13602/20

A-punkti 5 juurde: **Järeldused ÜJKP tsiviiltegevuse kokkuleppe kohta**
Heakskiitmine

POOLA JA UNGARI AVALDUS

„Poola ja Ungari mõistavad ÜJKP tsiviiltegevuse kokkulepet käsitlevate nõukogu järelduste eelnõus kasutatud sõnastust „integreerida [...] sooline aspekt kõikidesse tegevustesse“ (punkt 8) ja „tagada [...] sooliste aspektide põhjalikum ja süstemaatilisem integreerimine“ (punkti 9 kaheksas taane) selliselt, et see viitab naiste ja meeste võrdõiguslikkuse integreerimisele vastavalt Euroopa Liidu lepingu artiklitele 2 ja 3.

Selle selgitusega nõustuvad Poola ja Ungari ÜJKP tsiviiltegevuse kokkulepet käsitlevate nõukogu järelduste ettepanekuga.“

A-punkti 6 juurde: **Järeldused ELi rahuvahendamise kohta**
Heakskiitmine

POOLA JA UNGARI AVALDUS

„Poola ja Ungari mõistavad ELi rahuvahendamist käsitlevates nõukogu järeldustes kasutatud sõnastust „EL ja selle liikmesriigid edendavad [...] soolist võrdõiguslikkust [...]. Seda arvestades on ELi eriprioriteediks soolise võrdõiguslikkuse süvalaiendamine [...] ning seetõttu rõhutab nõukogu, et sellega seoses on vaja erimeetmeid“ (punkt 6) selliselt, et see viitab meeste ja naiste võrdõiguslikkuse süvalaiendamisele vastavalt Euroopa Liidu lepingu artiklitele 2 ja 3.

Selle selgitusega nõustuvad Poola ja Ungari ELi rahuvahendamist käsitlevate nõukogu järelduste ettepanekuga.“

A-punkti 7 juurde: Nõukogu otsus ja määrus, mis käsitlevad inimõiguste raske rikkumise vastu suunatud piiravaid meetmeid
Vastuvõtmine

BELGIA AVALDUS

seoses riikide esmase vastutusega inimõiguste eest

„Belgia peab tervitatavaks nõukogu otsuse ja nõukogu määruse vastuvõtmist, mis käsitlevad inimõiguste raske rikkumise vastu suunatud piiravaid meetmeid ning millega luuakse inimõiguste rikkujate vastane ELi sanktsioonirežiim. EL rajaneb inimõiguste austamisel ja on pühendunud nende õiguste kaitsmisele nii ELis kui ka kogu maailmas. Inimõigustel on oluline roll rahu ja kestliku julgeoleku tagamisel ning need on ELi välistegevuse nurgakivi.

Peaks olema selge, et riikidel lasub esmane vastutus inimõiguste tagamisel ja oma elanikkonna kaitsmisel inimõiguste rikkumiste eest. Seetõttu tervitab Belgia nõukogu otsuse põhjendust 2, milles märgitakse et „esmane vastutus austada, kaitsta ja järgida inimõigusi, sealhulgas tagada rahvusvahelise inimõigustealase õiguse järgimine, lasub riikidel.“

Rahvusvaheline inimõigustealane õigus kohustab riike kaitsma üksikisikuid ja rühmi inimõiguste rikkumiste eest, hoiduma inimõiguste kasutamise takistamisest või piiramisest ning võtma positiivseid meetmeid inimõiguste kasutamise hõlbustamiseks.

Pikas perspektiivis on parim viis raskete inimõiguste rikkumiste ärahoidmiseks tegeleda konfliktide algpõhjustega, edendada inimõigusi ja õigusriiki ning tugevdada valitsemist ja institutsioone. Seetõttu ei peaks riigid mitte ainult allkirjastama, ratifitseerima ja rakendama rahvusvahelise õiguse alusdokumente, mis käsitlevad jõhkrate massikuritegude keelustamist ja ennetamist ning (haavatavate) elanikkonnarühmade kaitset, vaid ka kehtestama õigus- ja institutsionaalse korra, et käsitleda rahvusvahelise humanitaarõiguse ja inimõigustealase õiguse rikkumisi ning tuua nende toimepanijad kohtu ette.

Kui aga riik ei suuda või isegi ilmselgelt ei soovi oma elanikkonda kaitsta, peab rahvusvaheline üldsus sekkuma ning võtma õigeaegseid ja asjakohaseid meetmeid.

Neid eri mõõtmeid kajastab ka ÜRO tasandil välja töötatud kaitsmise kohustuse (R2P) kontseptsioon. EL ja selle liikmesriigid toetavad kindlalt R2P kontseptsiooni.

EL toetab aktiivselt riike nende jõupingutustes inimõiguste kaitsmisel ja järgimisel, sealhulgas oma inimõiguste ja demokraatia tegevuskava (2020–2024), kahepoolsete inimõigustealaste dialoogide ning demokraatia ja inimõiguste Euroopa rahastamisvahendi (EIDHR) kaudu. See tähendab siiski ka seda, et me ei saa vaikida tõsiste inimõiguste rikkumiste korral. Seetõttu tuleks kogu maailmas rakendatavat inimõiguste rikkujate vastast ELi sanktsioonirežiimi käsitada selles valguses.“

BELGIA AVALDUS

kvalifitseeritud häälteenamusega hääletamise kohta

„Belgia peab tervitatavaks nõukogu otsuse ja nõukogu määruse vastuvõtmist, mis käsitlevad inimõiguste raske rikkumise vastu suunatud piiravaid meetmeid ning millega luuakse inimõiguste rikkujate vastane ELi sanktsioonirežiim. EL rajaneb inimõiguste austamisel ja on pühendunud nende õiguste kaitsmisele nii ELis kui ka kogu maailmas. Inimõigustel on oluline roll rahu ja kestliku julgeoleku tagamisel ning need on ELi välistegevuse nurgakivi.

Inimõiguste rikkujate vastane sanktsioonirežiim on ELi meetmepaketi täiendav vahend inimõiguste kaitsmiseks ja edendamiseks kogu maailmas. See sanktsioonirežiim peaks olema tõhus, et aidata võidelda inimõiguste raske rikkumise vastu.

Sellega seoses avaldab Belgia kahetsust, et nõukogu otsuse artikli 5 lõike 1 kohaselt tuleb otsused sanktsioonide loetelude kehtestamise ja muutmise kohta vastu võtta ühehäälselt. See nõue pärsib sanktsioonirežiimi kui meie inimõigustealase meetmepaketi osa ja ÜVJP poliitikavahendi mõju.

Belgia usub, et kvalifitseeritud häälteenamusega hääletamise hoolikas ja hästi kavandatud laiendamine ÜVJP küsimustes, sealhulgas seoses inimõiguste ja sanktsioonidega, aitaks kaasa tõhusamale ja usaldusväärsemale ELi ühisele välis- ja julgeolekupoliitikale meie huvide ja väärtuste kaitsmisel, rikkumata seejuures liikmesriikide põhihuvide. Sellega seoses teeb Belgia ettepaneku alkatada asjakohastel tingimustel selles küsimuses avatud horisontaalne arutelu, mis ei oleks seotud ühegi konkreetse ettepanekuga.“

KOMISJONI AVALDUS

Komisjon märgib, et nõukogu on jätnud endale rakendamisvolitused seoses inimõiguste raske rikkumise vastu suunatud piiravate meetmetega, et tagada kooskõla otsuse (ÜVJP) 2020/1999 lisa muutmise ja läbivaatamise protsessiga. Viidates aluslepingu artikli 291 lõikele 2, on komisjon endiselt seisukohal, et rakendamisvolitused oleks olnud asjakohasem anda komisjonile. Kohtuasjas C-440/14 P: National Iranian Oil Company (NIOC) vs. nõukogu ja komisjon tehtud otsuses kinnitas Euroopa Kohus, et rakendamisvolitused võib jätta nõukogule „nõuetekohaselt põhjendatud erijuhtudel“. Komisjon leiab seetõttu, et NIOCi kohtuasja ei saa käsitada pretsedendina kõigil rakendamisvolituste andmise juhtudel nõukogu määruste puhul, millega kehtestatakse piiravaid meetmeid. Peale selle, võttes arvesse, et mõiste „rakendamine“ hõlmab normide kohaldamist konkreetsetel juhtudel üksikaktide abil, on väga oluline, et rakendav asutus suudab tagada kõigi menetluslike tagatiste täitmise, millele vastavatel isikutel on õigus.

KOMISJONI AVALDUS

kvalifitseeritud häälteenamusega hääletamise kohta

ELi sanktsioonikorrad kehtestatakse ühehäälselt vastuvõetud nõukogu otsustega (ELi lepingu artikkel 29 ja artikli 31 lõige 1). Vastavalt ELi lepingu artikli 31 lõike 2 kolmandale taandele teeb nõukogu otsuse kvalifitseeritud häälteenamusega, kui ta võtab vastu „liidu meedet või seisukohta määratleva otsuse“. Sellega on tegemist nõukogu rakendusotsuste puhul, millega muudetakse lisasid, milles esitatakse sanktsioonikorra kehtestamist käsitleva nõukogu otsuse alusel koostatud isikute loetelu.

Kooskõlas komisjoni 2018. aasta septembri teatises esitatud seisukohaga, kutsub komisjon nõukogu üles kasutama ELi sanktsioonikorra lisade muutmisel kvalifitseeritud häälteenamust vastavalt ELi lepingu artikli 31 lõike 2 kolmandale taandele.